Historia I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Prudniku.

Szkolnictwo na ziemi prudnickiej w XIX wieku- początki gimnazjum.

Okres kiedy kształtowało się szkolnictwo średnie na ziemi prudnickiej przypada na czasy największego rozkwitu państwa pruskiego w obrębie którego ziemia prudnicka się znajdowała. System szkolnictwa pruskiego, który przewidywał powstanie gimnazjum jako szkoły przygotowującej do podjęcia studiów uniwersyteckich jest dziełem reform przeprowadzonych przez pruskiego ministra oświaty Wilhelma von Humboldta. Głównym punktem programu nauczania w gimnazjach stała się greka, która zdaniem pomysłodawcy ma pomóc w opanowaniu innych ważnych działów nauczania jak: filozofia, kultura antyczna itp. Nauka w gimnazjum miała trwać 9 lat a jej uwieńczeniem była matura zdawana przez uczniów , jej zdanie otwierało drogę do kariery w systemie urzędniczym, wojskowym i naukowym państwa pruskiego a od momentu zjednoczenia w 1871 roku- państwa niemieckiego.

Momentem przełomowym dla szkolnictwa na ziemi prudnickiej stały się lata sześćdziesiąte XIX wieku, kiedy na polecenie władz miejskich Prudnika w 1857 roku radca szkolny Bogedain negocjował utworzenie gimnazjum w Prudniku[1]. Programem nauczania miał się zająć doktor Zastra i dyrektor szkoły realnej dr Sondhaus. 25 kwietnia 1860 roku w Prudniku zjawił się prezydent rejencji dr von Viebahn i porozumiał się z Radą Miasta co do wzniesienia w Prudniku wyższej szkoły, która miała liczyć 5 klas[2] . Podobnie o utworzeniu pierwszej szkoły w Prudniku pisze ks. Welzl, podaje

[1] Chrząszcz J, Historia miasta Prudnika na Górnym Śląsku, tłum. M. Domino, Prudnik 2015, s. 349.
[2] tamże, s. 349

również dysklokację tejże szkoły- sytuuje ją na ulicy Wallstrasse 421 (obecnie Armia Krajowa 6)[3]

Początkowo szkoła nosiła nazwę Höhere Bürgershule (Wyższa Szkoła Mieszczańska) i miała uprawnienia do odbywania egzaminów końcowych. Pierwszy rok szkolny otwarto 1 października 1860 roku, w szkole istniały dwie klasy i zatrudniono trzech nauczycieli. Dyrektorem szkoły został- Josef Kleidam z Nysy, jego wynagrodzenie wynosiło 600 talarów, natomiast dwaj pozostali nauczyciele: Arthur Heinrich i Holitzschki otrzymywali pensje w wysokości 400 talarów. 12 sierpnia 1861 roku, czyli po upływie jednego roku szkolnego miał miejsce pierwszy egzamin, jak podaje Chrząszcz w szkole było w dwóch klasach 70 uczniów[4], dominowali katolicy (54) , oprócz tego w równej ilości protestanci i Żydzi (8)(Kolejne lata szkolne to powiększanie szkoły o następne klasy i zatrudnianie nowych nauczycieli.

Palącym problemem stała się nowa siedziba, ponieważ pomieszczenia szkolne wynajmowano od szewca Pietscha, dlatego 15 kwietnia 1861 roku położono kamień węgielny pod nowy budynek gimnazjum, który miał stanąć na parceli w pobliżu kościoła parafialnego. Autorem projektu budynku był mistrz murarski Franke. Budowa szkoły trwała rok kiedy został ukończony stan surowy i kiedy odbyło się poświęcenie przez dziekana Pope. Koszt budowy, który został sfinansowany z funduszy miejskich szacowano na 5 100 talarów. Budynek miał stanowić pomieszczenia dla dwóch szkół a mianowicie szkoły elementarnej i szkoły realnej, przez środek dziedzińca przebiegał mur, który oddzielał obie szkoły.

Budynek Gimnazjum- widok współczesny(obecnie znajduje się tam Państwowe Gimnazjum nr 1

[3] Weltzl A., Historia miasta Prudnika na Górnym Śląsku, tłum. K. Nabzdyk, Opole 2005, s. 372.
[4] Chrząszcz.... s. 349

Szkoła rozwijała się bardzo prężnie tworzono nowe klasy i zatrudniano nowych nauczycieli, należy podkreślić duża troskę miasta o rozwój szkolnictwa. 10 września 1869 roku szkoła został przekształcona w gimnazjum, pierwszy egzamin maturalny w gimnazjum złożył Karl Fipper z Prudnika w 1874 roku, do tego roku szkoła wypuściła 17 maturzystów. Kolejne lata działalności szkoły dotyczą zmian na stanowiskach dyrektora którym byli kolejno: F.W. Reczek a następnie dr August Reczek, zmieniali się również nauczyciele co było związane z rotacjami we władzach oświatowych miasta oraz śmiercią starszych nauczycieli. Władze miejskie ufundowały stypendia dla wyróżniających się uczniów, które łącznie miały wynieść 1000 marek, natomiast coraz wyższe koszty utrzymania szkoły zmusiły magistrat do przekazania gimnazjum ministerstwu oświaty, jednak kolejne monity w tej sprawie począwszy od roku 1887 kończyły się odrzuceniem prośby władz miejskich. Dopiero po 10 latach starań udało się przekształcić szkołę w *królewskie gimnazjum,* co nastąpiło 28 listopada 1888 roku. W tym dniu podpisano umowę między władzami Prudnika a ministerstwem oświaty Niemiec. Od 1 kwietnia 1889 roku szkoła otrzymała rangę królewskiej placówki, jak podaje J. Chrząszcz w gimnazjum pracowało 47 nauczycieli od momentu powstania szkoły do roku 1890[5]. Gimnazjum prudnickie mogło liczyć na wsparcie nie tylko władz państwowych ale również na pomoc ze strony lokalnych przedsiębiorców, którzy fundowali stypendia dla najlepszych maturzystów[6]

Problemem podobnym dla dzisiejszych czasów staje się rywalizacja szkół o uczniów, wobec mnogości podobnych szkół w sąsiednich miastach, szkoła prudnicka nie była chętnie wybierana przez uczniów , w latach 1864- 76 prudnickie gimnazjum ukończyło 110 maturzystów co nie jest żadną imponującą liczbą. Największym "rywalem" prudnickiego gimnazjum były Głubczyce do którego uczęszczała również młodzież prudnicka. Dyrektor szkoły dr August Jung w roku 1891 opracował sprawozdanie roczne z działalności Królewskiego Gimnazjum w Prudniku za rok szkolny 1889/ 90. Porównując wymogi jakie szkoła stawiała ówczesnym uczniom, zauważamy spore różnice dotyczące współczesności. Szkoła była tylko dla chłopców w wieku 11 lat, którzy musieli wcześniej ukończyć 4 klasy szkoły realnej. Kandydaci musieli złożyć odpowiednie dokumenty, jak chociażby świadectwo chrztu, ukończenia szkoły realnej oraz świadectwo szczepień. Podkreślić również należy, że nauka była płatna- czesne dla uczniów z Prudnika wynosiło 72 MK rocznie a spoza Prudnika 84 MK rocznie (dla porównania chleb kosztował wtedy 0,6 MK za kilogram).

W roku szkolnym 1890/ 91 naukę w prudnickim gimnazjum rozpoczęło 232 uczniów a ukończyło 217 uczniów. Większość uczących się pochodziła z Prudnika i większość była katolikami (82 %). Dyrektor szkoły dr Jung kierował zespołem 17 nauczycieli z których każdy nauczał 2 przedmiotów do tego dochodziła opieka nad poszczególnymi klasami, nawet dyrektor był wychowawcą klasy maturalnej. Rok szkolny rozpoczął się uroczystą mszą świętą 25 kwietnia 1890 roku po której miało miejsce uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego w auli szkolnej. Zajęcia szkolne trwały oczywiście również w soboty, były też jednak przyjemniejsze chwile między innymi wycieczki, jak chociażby 4 czerwca 1890 roku do Zlatych Hor, Bartultowic i Janowa. W trakcie roku szkolnego przewidywano dni wolne od zajęć oraz ferie , jednak nie tak jak dzisiaj, lecz dochodziły dni wolne z okazji świąt kościelnych: Zielonych Świąt (7-13 czerwca), ferie św. Michała (28 września- 9 października). Ferie letnie trwały od 5 lipca do 6 sierpnia 1890 roku, po feriach św. Michała

[5] J. Chrząszcz. Historia miasta Prudnika na Górnym Śląsku, s.384.
[6] tamże, s. 383: "31 marca 1887 roku fabrykant Albert Fränkel przeznaczył 6000 marek na stypendium dla maturzystów"

rozpoczynał się semestr zimowy. W tym samym roku szkolnym miała miejsce przerwa 6 tygodniowa związana z żałobą po śmierci cesarzowej Augusty (od 8 stycznia). Związek szkoły z państwem był widoczny przy okazji obchodzenia różnego rodzaju imprez patriotycznych: urodziny, rocznice śmierci członków rodziny panującej czy też pruskich zwycięstw militarnych, jak chociażby bitwy pod Sedanem[7].

Nauka w gimnazjum kończyła się egzaminem maturalnym i egzaminami końcowymi- egzamin maturalny odbył się w dniach 21- 25 stycznia, natomiast egzaminy końcowe we wszystkich klasach odbyły się 28 marca. Przewidywano również poprawkowe egzaminy maturalne ustne, jednak odbywał się one w obecności kuratora z Opola, który specjalnie przyjeżdżał do Prudnika. Wg. sprawozdania rocznego maturę zdało 18 uczniów wśród nich Johannes Chrząszcz, późniejszy historyk, autor monografii miasta. Nauka w szkołach zakończyła się 29 marca 1891 roku uroczystą mszą i akademią- następnie uczniowie mieli ferie aż do 12, 13 kwietnia.

Kolejnym ważnym etapem w rozwoju prudnickiego gimnazjum stały się wydarzenia roku 1898 czyli poświęcenie nowej siedziby. W tym samym czasie przez Prudnik przejechał pociąg cesarski z parą cesarską, która jechała do Jerozolimy. W dniach11 i 12 października 1898 miała miejsce uroczystość przeniesienia siedziby gimnazjum do nowowybudowanego gmachu przy dzisiejszej ulicy Gimnazjalnej czyli obecnej siedziby liceum im. Adama Mickiewicza. Budowa gimnazjum od samego początku przysparzała niemałych problemów ponieważ budynek miał powstać na terenie byłego cmentarza ewangelickiego, na budowę szkoły początkowo nie zgadzały się władze gminy ewangelickiej w Prudniku, które miały własne plany budowy kościoła. Ostatecznie w 1895 roku przystąpiono do budowy szkoły, dodać należy, że miasto wtedy przyjęło bardzo ambitny plan inwestycji- powstawały wtedy między innymi: nowe wodociągi, kanalizacja, budowa linii kolejowej z Prudnika do Gogolina. Jak podaje J. Chrząszcz w tym roku liczba ludności miasta wynosiła 19 243 osoby[8]

W trakcie uroczystości doszło do poświęcenia nie tylko nowej siedziby ale również poświęcono nowy sztandar, udekorowano orderem najbardziej zasłużonych nauczycieli w tym długoletniego dyrektora gimnazjum dr Junga.

[7] Lutogniewski A., Prudnickie gimnazjum w roku szkolnym 1890/ 1891, Tygodnik Prudnicki 2015, nr.8
[8] J. Chrząszcz...., s. 400

Pocztówki przedstawiające widok szkoły w 1900 roku oraz po 1904 wraz z kościołem ewangelickim.

Kolejne lata działalności szkoły podkreślają jej wyjątkowość- nie tylko jako placówki edukacyjnej ale również ośrodka kultury , przy szkole utworzono muzeum starożytności gromadzące eksponaty pochodzące z wykopalisk na ziemi prudnickiej. Nauczyciele szkoły na czele z nowym dyrektorem dr Franke wygłaszali odczyty i prelekcje dla mieszkańców Prudnika, prowadzone były również badania archeologiczne w rejonie " szwedzkich szańców", Laskowic, opisano szwedzkie kolumny w pobliżu Racławic Śląskich, badano pozostałości Wieży Woka.

30 czerwca 1902 roku w stan spoczynku przeszedł dyrektor gimnazjum dr Jung, który zmarł następnego roku- nowym dyrektorem jak już wspomniano został dr Franke. Szkoła liczyła wówczas 250 uczniów z tego ponad 200 katolickich, 47 ewangelickich i 7 żydowskich. Większość młodzieży

pochodziła z Prudnika bo ponad 160 natomiast 69 pochodziło spoza miasta. Dyrektor gimnazjum dr Franke pełnił to stanowisko do 1908 roku kiedy przeniesiono go do Emmerich, jego miejsce zajął dr Albert Lemmen z Malmedy a po jego śmierci nowym dyrektorem został dr Schneider. Stale rosła liczba młodzieży kończącej gimnazjum- do 1912 roku szkołę ukończyło 360 osób, które pełniły wysokie funkcje w mieście i państwie. Chcąc zachęcić młodzież do aktywnej nauki w szkole istniały stypendia dla ubogich i pilnych uczniów:[9]

- gimnazjalny fundusz stypendialny (3 658 marek)
- fundacja dr Wüstefelda z premią 304 marek
- fundacja Hermanna i Emanuela Fränklów z premią 506 marek
- fundacja Samuela Fränkla z kapitałem 4 326 marek
- fundacja Abrahama Fränkla dla absolwentów z kapitałem 4000 marek
- fundacja Maxa Pinkusa z kapitałem 10 000 marek.

[9] Chrząszcz J. Historia miasta Prudnika.... s. 456/457

Historia liceum po II wojnie światowej.

Szkolnictwo po II wojnie światowej.

Zajęcie Prudnika przez wojska radzieckie w dniach 18/19 marca 1945 roku stworzyło nową sytuację polityczną, demograficzną ale przede wszystkim narodowościową na ziemi prudnickiej. Mieszkańcy Prudnika i okolicznych miejscowości próbowali uciec na tereny niezajęte jeszcze przez Rosjan, głównie do Zlatych Hor i Jesenika, nie wszyscy oni wrócili później do swoich rodzinnych domów- część z nich wyjedzie do Niemiec. Miasto nie ucierpiało specjalnie wyniku działań zbrojnych w czasie całej II wojny ponieważ głównym celem amerykańskich bombowców były zakłady Blachownia, w związku z czym Prudnik był na uboczu głównych działań zbrojnych. Walki o Prudnik też nie należały do zaciętych ani tym bardziej krwawych w związku z wycofaniem się niemieckiego garnizonu na wzgórza wokół miasta a następnie próba ucieczki przed okrążeniem do Czechosłowacji i dalej na Zachód.

Kolejne lata są jednak kontynuacją II wojny a szczególnie decyzji poczdamskich, które głównie skupiły się na wywiezieniu ludności niemieckiej na tereny dzisiejszych Niemiec. Podobnie sytuacja wyglądała w związku ze zmianą granicy wschodniej, co doprowadziło do masowej migracji na tzw. Ziemie odzyskane, której jedną z części była rejencja opolska. Do tego wszystkiego należy jeszcze dodać polsko- czeski spór graniczny między innymi o ziemię głubczycką. W rezultacie na naszym obszarze powstał tygiel narodowościowy, który przez kolejne lata będzie kształtował rzeczywistość również oświaty ziemi prudnickiej.

Źródło:Atlas historyczny. Górny Śląsk w XX wieku. M. Kordecki, D. Smolorz, s. 34

W związku z przejęciem obszaru Prudnika przez polską administrację rozpoczęto tworzyć zręby państwowości polskiej we wszystkich dziedzinach: administracyjnej, kościelnej i oczywiście oświatowej. Zgodnie z założeniami Manifestu PKWN szkolnictwo w Polsce Ludowej miało być powszechne i bezpłatne do 18 roku życia. Struktura szkolna była w niewielkim stopniu zmienioną reformą Jędrzejewicza z 1932 roku na poziomie średnim było to 3- letnie gimnazjum i 2- letnie liceum. Do średniej szkoły przyjmowano po ukończeniu 6 klas szkoły podstawowej.1 lipca 1946 roku zostaje wydane rozporządzenie Ministra Oświaty w sprawie organizacji gimnazjów ogólnokształcących i zawodowych w okresie przejściowym[10], które zakładało uruchamianie szkolnictwa podstawowego i średniego ze szczególnym akcentem na Ziemie Odzyskane, podnoszenie organizacji szkół do 8-klasowej szkoły podstawowej. Zgodnie z wytycznymi wprowadzono jednorocznych klas programowych: pełnych i niepełnych, czyli takich, które realizują zakres programowy przynajmniej siedmiu klas szkoły powszechnej. Problemem była obsada nauczycielska, w związku z czym przewidziano że jeden nauczyciel ma zostać zatrudniony w przypadku obsady klasy do 40 dzieci.

[10] Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty nr. 5 z 1 lipca 1946 roku, poz. 137.

Szkoły średnie miały funkcjonować w oparciu o instrukcję w sprawie organizacji szkolnictwa średniego ogólnokształcącego. Ustalono, że kształcenie na poziomie średnim realizuje trzyletnie gimnazjum oparte na 7- letniej szkole podstawowej. Dotychczasowa klasa I gimnazjum zostaje zwinięta z końcem roku szkolnego 1945/ 46 celem było udostępnienie większej liczbie młodzieży kształcenie na poziomie średnim. Zasady funkcjonowania liceum miał pozostać bez zmiany czyli opierać się na 2-letnim cyklu kształcenia. Profile ówczesnego liceum były ukierunkowane na humanistyczne, matematyczno- fizyczne i przyrodnicze. Zgodnie z nową filozofią istnienia państwa socjalistycznego w pierwszej kolejności do tych szkół miała zostać przyjęta młodzież robotnicza, pracująca i wiejska. Problemem było zebranie młodzieży tego samego rocznika ponieważ wojna i migracje, jak również różne wcześniejsze systemy szkolne uniemożliwiały tworzenie takich klas. Władze postanowiły, że w jednej klasie mogą być roczniki o rozpiętości trzech lat, umożliwiono także tworzenie klas wstępnych, które miały wyrównać dysproporcje w poziomie nauczania między uczniami. Sprawy programów nauczania i przedmiotów regulowały poszczególne okólniki, wśród których oprócz dobrze znanych i prowadzonych przedmiotów, pojawiły się nowe jak chociażby język rosyjski, zagadnienia życia współczesnego itp

Taki system kształcenia będzie obowiązywał w PRL do roku szkolnego 1948/ 49, kiedy wprowadzono system 11 klasowy czyli 7 klas podstawowych i 4 klasy liceum. Dopiero reforma szkolna od roku 1966/ 67 wprowadziła system 8-klasowej szkoły podstawowej i 4-klasowego liceum. Kolejne zmiany powodują likwidację systemu dwustopniowego i wprowadzają trzystopniowy- stało się to w wyniku kolejnej reformy oświaty wprowadzonej przez rząd Jerzego Buzka, która obowiązywała od 1 września 1999 roku. Wprowadzono wtedy 6- klasową szkołę podstawową, 3- letnie gimnazjum, po ukończeniu gimnazjum uczniowie mogą kontynuować naukę w 3- letnim liceum, 3,4- letnich technikach, 2-3-letnich szkołach zawodowych lub 3-letnich liceach profilowanych. Nowym elementem było wprowadzenie systemu zewnętrznych egzaminów, które przeprowadzane są przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. W ostatnim roku nauki w szkole podstawowej i w gimnazjum uczniowie przystępują odpowiednio do zewnętrznego sprawdzianu lub do egzaminu gimnazjalnego. Przystąpienie do nich jest warunkiem niezbędnym do ukończenia wymienionych szkół. Absolwenci liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników przystępują do egzaminu maturalnego. Absolwenci szkół zawodowych przystępują do zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Wprowadzanie systemu egzaminów zewnętrznych było procesem długofalowym. Pierwszy sprawdzian na zakończenie szóstej klasy szkoły podstawowej oraz pierwszy egzamin gimnazjalny odbył się w roku 2002 (rok szkolny 2001/2002). [11]

[11] Rozporządzenie MEN z dnia 15 lutego 1999 r w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Dz. Ustaw nr 14, poz. 128 i 129.

Początki liceum.

Bazą dla powstania Liceum ogólnokształcącego po II wojnie były budynki niemieckiego gimnazjum którego historia została omówiona wcześniej. Budynki przy ulicy Gimnazjalnej 2 to z jednej strony gmach główny w którym mieszczą się sale lekcyjne, siedziba dyrekcji, a z drugiej strony budynek gospodarczy którego przeznaczenie było bardzo różne: początkowo pełnił funkcję internatu dla uczniów a następnie znajdowała się tam biblioteka i gabinety lekarskie.

Budynek Państwowego Gimnazjum i Liceum Męskiego- widok współczesny

Działania zbrojne w marcu 1945 roku nie przysporzyły zniszczeń budynków liceum, jednak jak wszędzie wnętrza były zdewastowane, zaśmiecone i ogołocone z co cenniejszych rzeczy. Najważniejszą sprawą jaka stanęła przed nowymi władzami szkoły to zabezpieczenie budynków, czyli wstawienie drzwi oszklenie okien i uprzątnięcie śmieci. Nowy dyrektor mianowany przez władze oświatowe przybył z Dąbrowy Górniczej, był nim dr Jerzy Krókowski, który przybył do Prudnika w maju 1945 roku.

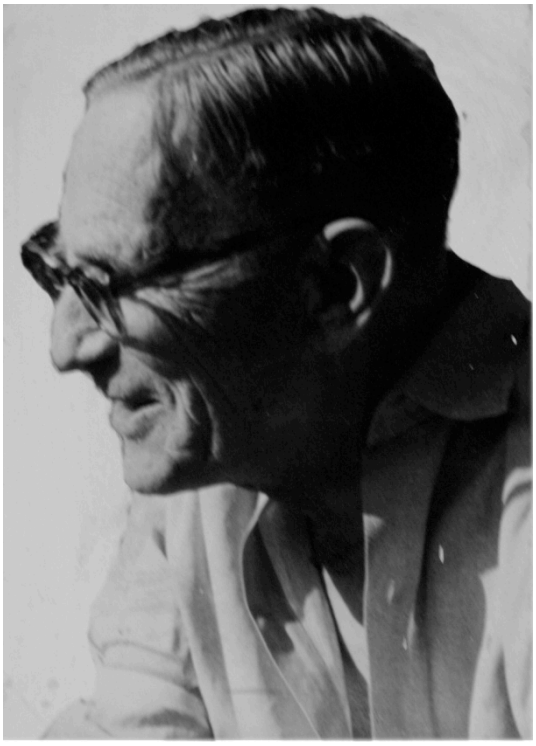

dr Jerzy Krókowski
pierwszy dyrektor Gimnazjum i Liceum po II wojnie od 8 maja do 31 sierpnia 1945 roku

Najważniejszą jednak postacią w organizacji nowego liceum był mgr Jerzy Baraniuk, który zajął się nie tylko remontami ale musiał zachęcić uczniów do podjęcia nauki w szkole średniej na dodatek musiał przeprowadzać egzaminy, które pozwoliły określić którzy uczniowie nadają się do odpowiednich klas. Nierzadko egzaminy przeprowadzał w czasie objazdu miejscowości powiatu prudnickiego w domu uczniów. Problemem było skompletowanie kadry nauczycielskiej, która dopiero w wyniku decyzji administracyjnych docierała do Prudnika, dodatkowo z funkcji dyrektora szybko zrezygnował Jerzy Krókowski, powierzając funkcję dyrektora Antoniemu Ziębie, który 14 września 1945 roku zrezygnował z możliwości pracy w Prudniku, w tej sytuacji nowym dyrektorem oficjalnie (chociaż już wcześniej nieformalnie tę funkcję pełnił) został Józef Baraniuk. Nauczyciele, którzy przybyli do Prudnika z Katowic w maju 1945 roku musieli borykać się z olbrzymimi problemami dotyczącymi różnych sfer życia- od spraw aprowizacyjnych do braku pomocy naukowych itd. Władze oświatowe z barku wykwalifikowanych pedagogów musiały często zatrudniać osoby bez odpowiedniego wykształcenia, na dodatek brakowało nauczycieli miejscowych. Kadra nauczycielska rozpoczynająca pracę w Liceum i Gimnazjum Męskim w Prudniku liczyła 9 osób z których wszyscy mieli odpowiednie wykształcenie pozwalające im prowadzić zajęcia w tego typu placówce. Byli to następujący nauczyciele:

Jerzy Krókowski do sierpnia 1945 roku
Antoni Zięba zrezygnował 14 września 1945 roku
Józef Baraniuk
Leopold Stefan Dutkiewicz
Wacław Lalewicz
Marian Mierzwiński

Walenty Dominik
Franciszek Ryszka
Janina Ryszka
Władysław Porczak
Michał Kruczek

Nauczyciele zatrudnieni w szkole mieli obowiązek poza normalnymi zajęciami, przeprowadzać dwugodzinne zajęcia w internacie dwa razy w tygodniu- praca w internacie była obowiązkowa i bez wynagrodzenia. Ponadto w każdą niedzielę wyznaczeni nauczyciele brali udział w niedzielnej mszy i spisywali uczniów obecnych oraz przedstawiali dyrektorowi listę tych których w kościele brakowało, dotyczyło to również młodzieży dojeżdżającej

mgr Józef Baraniuk

Państwowe Liceum i Gimnazjum Męskie zostało otwarte 4 września 1945 roku, kiedy uroczyście rozpoczęto rok szkolny 1945/46. W początkowej fazie szkoła była czteroletnim gimnazjum i dwuletnim liceum o profilu matematyczno- przyrodniczym.

Uczniowie, którzy znaleźli się w murach szkolnych pochodzili z różnych stron nie tylko Polski ale również z terenów ZSRR a nawet Rumunii, był również autochtoni, którzy nie uciekli z miasta w marcu 1945 roku. Przyjęcie do szkoły i umiejscowienie w poszczególnych klasach było zależne od egzaminów wstępnych, które rozpoczęły się 1 sierpnia 1945 roku i trwały nawet do lutego następnego roku. Analizując dzienniki lekcyjnego tego roku

szkolnego ma się wrażenie dużej niepewności i dużej rotacji uczniów, którzy wyjeżdżali z miasta, czy to na skutek przenosin do innych miejscowości czy też przenosin do innych szkół.

W rezultacie naboru do liceum uczęszczało 185 osób w przeważającej większości były to osoby, które zdały odpowiednie egzaminy wstępne, natomiast ponad 50 osób przyjęto bez egzaminów. Przekrój wiekowy przyjętych uczniów był bardzo różny co wynika z analizy dzienników klas gimnazjum i liceum wynikało to przede wszystkim z dopiero co zakończonym konfliktem wojennym a także pochodzeniem uczniów przybywających do Prudnika z różnych stron w których funkcjonowały różne systemy szkolne. Niektórzy uczniowie pochodzący z terenów byłej okupacji niemieckiej kończyła tajne komplety i takie dokumenty były honorowane przez polskie władze oświatowe.

14 września 1945 roku w budynku szkolnym został zorganizowany internat, a miesiąc później odbywa się pierwsze zebranie rodziców na którym dokonano powołania Komitetu Rodzicielskiego w nowej szkole, rodzice aktywnie włączyli się w pracę szkoły organizując zbiórki pieniędzy na dożywianie uczniów, jego pierwszym przewodniczącym został Marian Lachman Kolejnym krokiem było uruchomienie biblioteki szkolnej, która została otwarta w dniu 30 września, której pracownicy wspólnie z uczniami wydali pierwszy numer- „ Poranka Szkolnego” . Staraniem rodziców dofinansowano zakup książek dla biblioteki na sumę 4 682 złote, kolejne imprezy organizowane przez uczniów i rodziców powiększały stopniowo księgozbiór szkoły.

Ilość uczniów	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	Klasa
40	-	-	1	4	6	10	**13**	6	Ia gimn.
41	-	-	3	10	9	8	**8**	6	I b gimn.
33	-	4	6	8	11	**4**	-	-	II a gimn.
31	-	1	4	9	11	**4**	2	-	II b gimn.
17	1	3	4	4	**3**	2	-	-	III gimn.
23	1	2	8	**8**	2	-	-	-	IV gimn.
185	2	10	26	43	42	28	23	9	

[12] Roczniki w Gimnazjum Męskim w roku szkolnym 1945/ 46 (podkreślenie dotyczy uczniów normalnie kontynuujących naukę)

Oprócz Gimnazjum i Liceum Męskiego w Prudniku powstała również druga tego typu szkoła- Państwowe Gimnazjum i Liceum Żeńskie. Placówka została utworzona 9 lipca 1945 r. a jej dyrektorem została Anna Klubówna, siedzibą był gmach przy ulicy Kościuszki 63.

Pierwszy rok szkolny rozpoczął się uroczystą mszą świętą w kościele parafialnym przy Placu Farnym a następnie akademią w auli szkolnej. Zajęcia prowadziło grono nauczycielskie składające się z 9 osób, dyrektorem placówki był Józef Baraniuk.

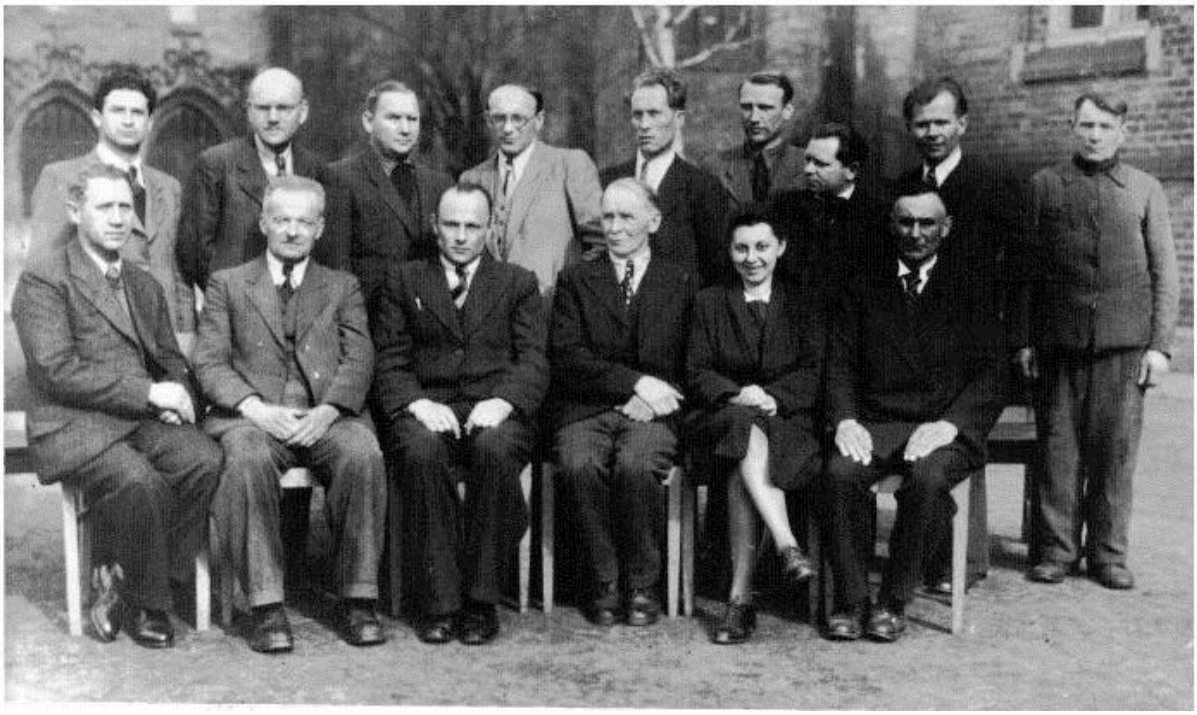

I rząd - siedzą od lewej : Członek Kom. Rodz. Lachman, Prof. Marian Mierzwiński, Dyr. Józef Baraniuk, Prof. Leopold Hołubowicz, sekretarka Krystyna Zakaszewska, Prof. Jan Towarnicki.

II rząd - stoją od lewej : Prof. Michał Kruczek, Prof. Eugeniusz Piekarczyk, Prof. Dionizy Dominik, Prof. Leopold Dutkiewicz, Prof. Władysław Porczak, Prof. Kazimierz Marcinkiewicz, Artysta rzeźbiarz Wacław Lalewicz, Prof. Leon Ilnicki, woźny Stanisław Wiśniewski.

Nauczyciele Państwowego Gimnazjum i Liceum Męskiego w 1946 roku.

[12] P. Skarbek, Państwowe Liceum Ogólnokształcące im Adama Mickiewicza w Prudniku 1945- 70, s. 37

Szkoła borykała się z olbrzymimi problemami poczynając od braków materiałowych a kończąc na zmieniającej się nieustannie liczbie młodzieży i dużej rotacji w poszczególnych klasach. Dzienniki lekcyjne w pierwszej fazie szkoły były wykonywane ze zwykłych brulionów, w których nauczyciele wychowawcy poszczególnych klas ręcznie tworzyli odpowiednie rubryki, zdarzały się również dzienniki poniemieckie. Dopiero w II semestrze pojawiły się oprawione w twardą okładkę dzienniki chociaż też nie we wszystkich klasach.

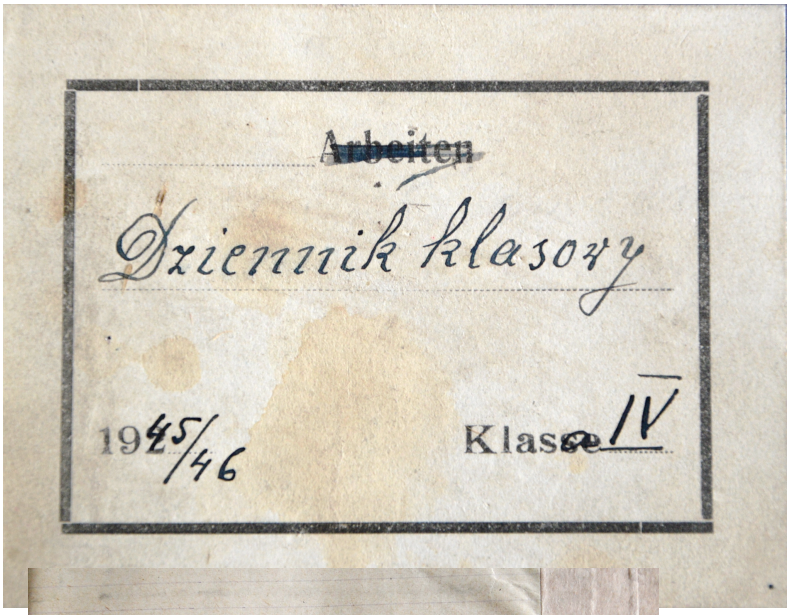

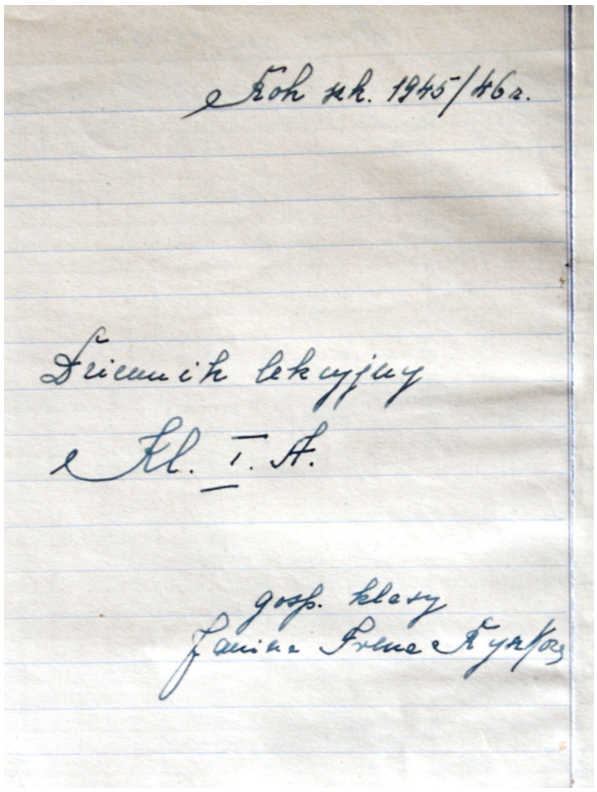

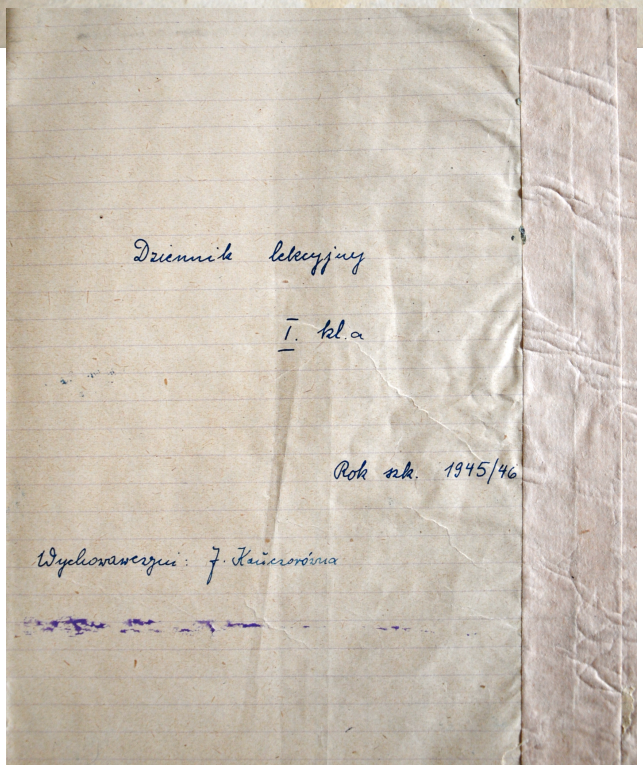

Data	Przedmiot	Temat	Podpis	Uwagi
8.X.	Historia.	Sprowadz. Krzyżaków do Polski	S. Brańska	Metała } dyżurn
	geografia	Góry fałdowe	IK.	Mudry }
	Lekcja wypadła		J.K.	
	j. polski	Piosenka śląska	J.K.	
9.X.45	Francuski	Zastępstwo	IK.	
	religja	Szaty liturgiczne	Affanas	
	j. polski	Czyt. „W kopalni."	J.K.	
	przyroda	Koń (ogólnie)	ZS	
10.X.	J. polski	Sylaby	J.K.	
	przyroda	Koń (c.d)	ZS	
	geografia	uchoki, zręby, zapadliska	ZS.	
	roboty	Na drutach	L.H.	
	gimnastyka	Oszczędne lekcyjne	IK.	
	Historia	Najazdy Tatarów na Polskę.	S. Brańska	
11.X.45	J. polski	„W kopalni" wyjaśnianie poszczeg. słów i zwrotów dialekt.	J.K.	
	j. francuski	Réponses aux questions.	M.T.	
	matemat.	Podfielnik	Fr.	
	przyroda	Koń (dla)	ZS	
12.X.45.	śpiew.	Pieśni kościelne	L.H.	
	francuski	Raconter Pierre se lève.	M.T.	
	geografia	Ukształtowanie naszej ziemi (c.d.)	ZS.	
	Matemat.	Dodawanie, odejmowanie	Fr. T. Skrzek	
	Historia	Sprawa Poznania w okr. R. Dz.	S. Brańska	
13.X.45.	roboty	- Na drutach -	L.H.	
	religja	Życzenia ku czci Chrystusa Króla	Affanas	
	j. polski	Ćwicz. piśm. Byłam wczoraj w mieście	J.K.	
	Gimnastyka	Gry ruchowe	IK.	
	Historia.	Rządy Łokietka.	S. Brańska	

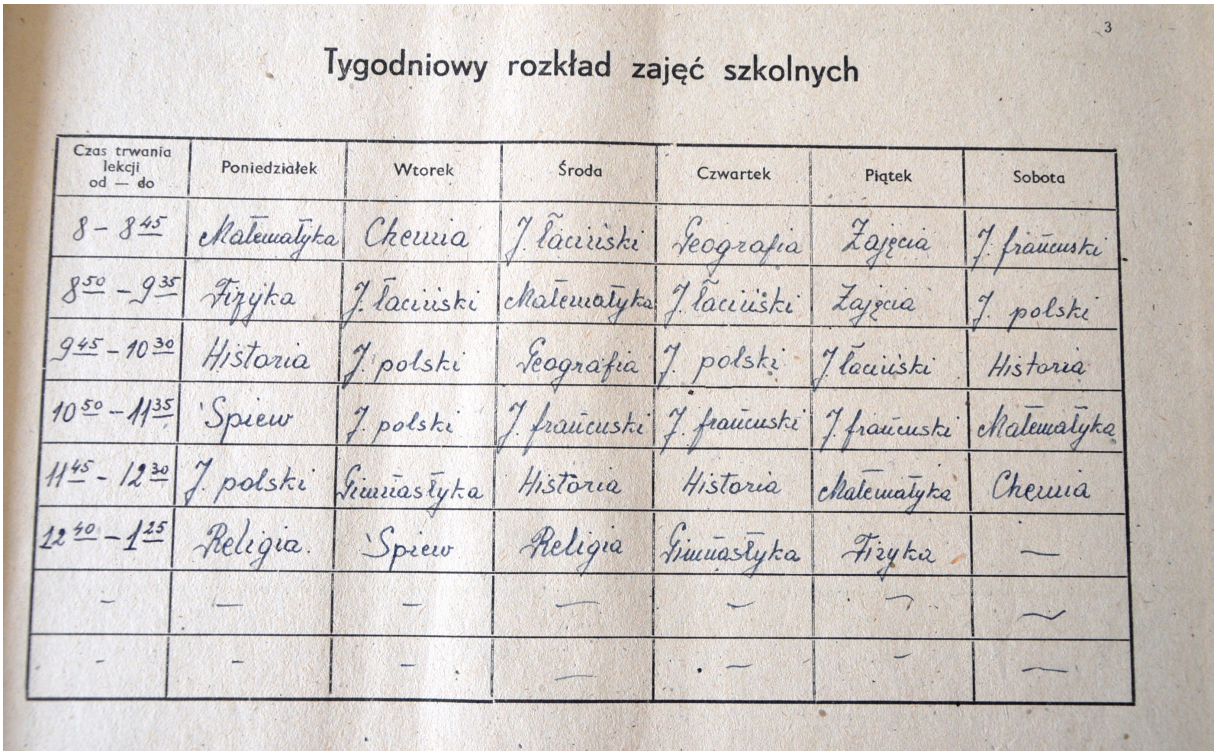

3

Tygodniowy rozkład zajęć szkolnych

Czas trwania lekcji od — do	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota
8 – 8 45	Matematyka	Chemia	J. łaciński	Geografia	Zajęcia	J. francuski
8 50 – 9 35	Fizyka	J. łaciński	Matematyka	J. łaciński	Zajęcia	J. polski
9 45 – 10 30	Historia	J. polski	Geografia	J. polski	J. łaciński	Historia
10 50 – 11 35	Śpiew	J. polski	J. francuski	J. francuski	J. francuski	Matematyka
11 45 – 12 30	J. polski	Gimnastyka	Historia	Historia	Matematyka	Chemia
12 40 – 1 25	Religia	Śpiew	Religia	Gimnastyka	Fizyka	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—

Dzienniki lekcyjne z roku szkolnego 1945/46

Rok szkolny przebiegał w miarę spokojnie, zajęcia były prowadzone od poniedziałku do soboty, natomiast w trakcie roku uczniowie mieli dużo dni wolnych od zajęć ze względu na święta państwowe i kościelne. Zajęcia zainaugurowano mszą świętą natomiast już 29 września uczniowie mieli dzień wolny ale musieli uczestniczyć w spowiedzi świętej i mszy uczniowskiej. W trakcie tego roku i następnych powszechnie obchodzono święta kościelne:

- Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny
- Święto Najświętszej Marii Panny
- Ferie z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy.
- Popielec
- Wniebowstąpienia
- Zielone świątki

Powszechnym zwyczajem była organizacja rekolekcji dla uczniów, które w 1946 roku odbywały się w dniach 13- 17 kwietnia.

Obchodzono również święta państwowe jak np. I maja, przyłączenie Śląska do Polski (26.01.1946r.), urodziny Tadeusza Kościuszki, jest też obchodzone święto 3- maja, zakończenia II wojny światowej. Uczniowie mieli bardzo krótką przerwę międzysemestralną, która trwała od 31 stycznia do 2 lutego, natomiast zakończenie roku szkolnego miało miejsce 29 czerwca 1946 roku, rozdaniem świadectw. Kolejne lata nauki były już bardziej ustabilizowane, chociaż występujące problemy z zaopatrzeniem szkoły w opał zmusiły dyrektora do odwołania zajęć w dniach 3- 10 marca 1947 roku. Po raz pierwszy od zakończenia wojny uczniowie wyjeżdżają na wycieczki szkolne- pierwsza miała miejsce 30 września 1946 roku do Gliwic na wystawę przemysłową, natomiast kolejna 24 maja do Zlatych Hor i na Biskupią Kopę.

W kolejnych latach widać już coraz większą indoktrynację w programach i procesie nauczania- 16 sierpnia 1947 roku z funkcji dyrektora odchodzi Józef Baraniuk i nowym dyrektorem zostaje Edward Wojaczek, który przybył do Prudnika z Mikołowa na Śląsku i w Prudniku przebywa krótko bo tylko 20 miesięcy-dyrektor Wojaczek kieruje szkołą w roku 1947/ 48. Władze oświatowe coraz bardziej upolityczniają szkołę co widać po programach nauczania, obchodach świąt państwowych, składanie przez młodzież wieńców na grobach żołnierzy radzieckich, czy też organizowanych konferencjach nauczycielskich. Konferencje dotyczyły przede wszystkim działalności politycznej, rzadziej poruszano sprawy metodyczne. Na konferencji zorganizowanej w szkole 27 października 1947 roku uczestniczyło 250 nauczycieli – tematy jakie na niej poruszano dotyczyły relacji polsko radzieckich: np. wygłoszono referaty pod tytułem: „ Stosunek Polski do ZSRR do 1939 roku oraz ich ewolucja w okresie II wojny światowej" referat wygłosił dyr. Edward Wojaczek. W tym też roku coraz aktywniej podkreślano organizację Służba Polsce, która wkrótce stała się przedmiotem nauczania w ilości dwóch godzin w tygodniu, a młodzież liceum uczestniczyła w pracach odbudowy Polski jako junacy SP.

Problemem z jakim borykała się szkoła był niski poziom wśród uczniów, ponieważ na 195 uczniów w roku 1947/ 48 aż 41 uczniów nie uzyskało promocji do następnej klasy, co stanowiło 20 % wszystkich uczniów. W 1948 roku w liceum miała miejsce pierwsza matura do której przystąpiło 15 uczniów tym 11 chłopców i 4 dziewczęta. W sumie w latach 1948- 70 maturę zdawało 1253 absolwentów[13] , nie było matury w roku 1970 z powodu wprowadzenia przez władze oświatowe nowej struktury szkolnej opartej o 8- klasową szkołę podstawową.

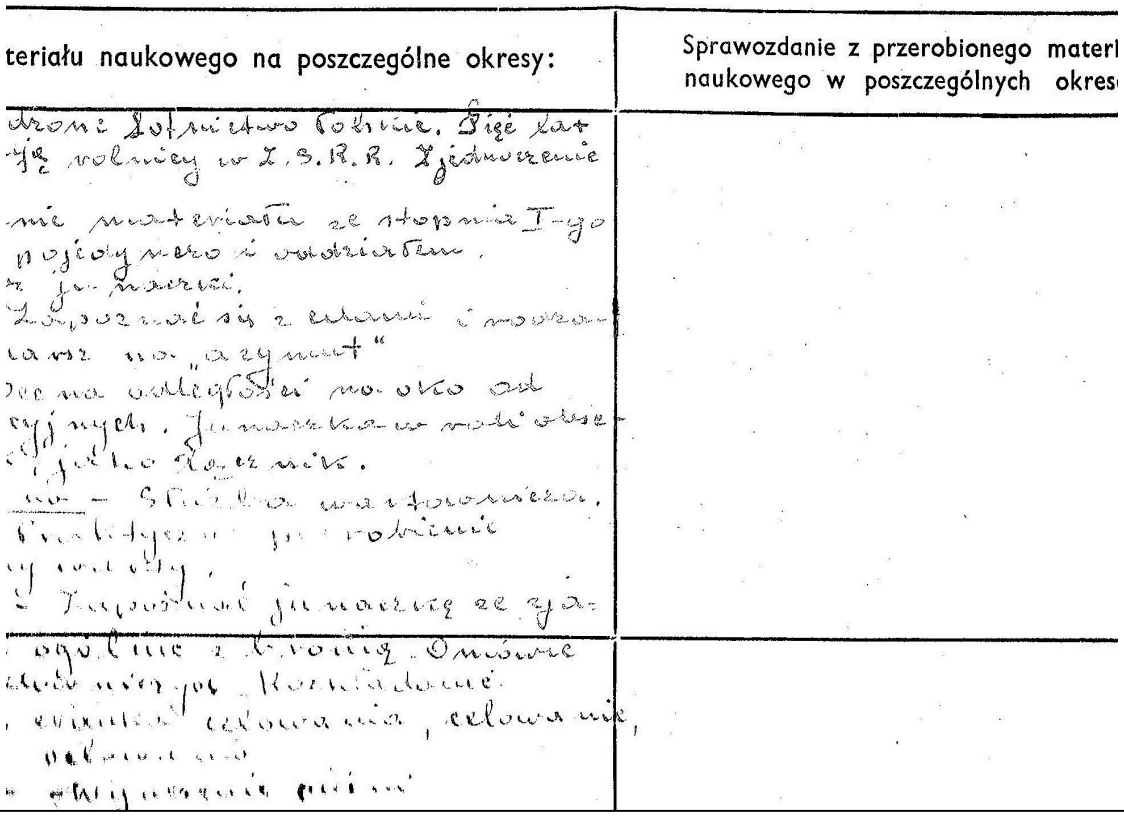

Plan nauczania przedmiotu Służba Polsce- przedmiot prowadziła Pani Janina Samołyk

[13] P. Skarbek, Państwowe Liceum Ogólnokształcącew latach 1945- 70, Prudnik 1973, tab. 19, s. 48.

Rok szkolny 1949/ 50 stanowił pewien nowy etap w historii naszej szkoły, ponieważ zgodnie z decyzją Kuratorium Oświaty Okręgu Śląskiego z dnia 28 sierpnia 1949 roku dokonano połączenia dwóch szkół:

Liceum Męskiego przy ulicy Gimnazjalnej i szkoły ogólnokształcącej żeńskiej z ulicy Kościuszki. Nowym dyrektorem szkoły koedukacyjnej został Mieczysław Kielar dotychczasowy dyrektor Liceum Żeńskiego, wcześniej przez 6 miesięcy dyrektorem liceum męskiego był Leon Tkacz, który zastąpił na tym stanowisku Edwarda Wojaczka, który wrócił na Śląsk.

W efekcie połączenia szkoła liczyła 382 uczniów i uczennic, nauczycielami szkoły byli:

Baraniuk Józef, Bartlińska Izabela, Bugiel Janina, Walenty Dominik, Leopold Hołubowicz, Franciszek Ilnicki, Leon Ilnicki, Gustaw Kraina, Zygmunt Kałużny, Ewa Kotowicz, Kazimierz Marcinkiewicz, Alicja Monczałowska, Jan Mierzwiński, Eugeniusz Piekarczyk, Sielecka Klaudia, Janina Rosicka, Szkaradek Janina Maria Tomborska, Towarnicki Jan

Połączenie szkół przysporzyło wielu problemów ponieważ liczba uczennic, które doszły z liceum żeńskiego dwukrotnie przewyższała liczbę męskiej części szkoły. Szkoła męska nie posiadała również damskich toalet, co należało szybko zmienić. Funkcjonowanie szkoły koedukacyjnej było również utrudnione ze względu na niewielką ilość pomieszczeń internatu, który do tej pory pozwalał na kształcenie się tych uczniów, którzy pochodzili z dalszych obszarów ziemi prudnickiej, co przy słabo rozwiniętej komunikacji mogło taką naukę uniemożliwić. Dyrekcja szkoły próbowała temu zaradzić wynajmując miejsca w internacie Liceum Handlowego, ale i tak okazało się to rozwiązaniem niewystarczającym. Internat będzie jeszcze funkcjonował do roku szkolnego 1959/60, kiedy zostanie zamknięty decyzją Kuratorium Oświaty w Opolu.

Rok szkolny 1949/ 50 obfitował w wiele wydarzeń, które są związane z zaostrzeniem się sytuacji międzynarodowej ale przede wszystkim z nasileniem się systemu stalinowskiego w Polsce. Najważniejsze akademie, prelekcje czy też spotkania dotyczą następujących kwestii:

- Rocznica bitwy pod Lenino organizowane przez powstałe Towarzystwo Przyjaźni polsko-radzieckiej (15 X)
- Koncert muzyki i poezji radzieckiej (26 X)
- Rocznica rewolucji październikowej
- Akademia ku czci Puszkina (28 X)
- Akademia z okazji 70 urodzin J. Stalina (19 XII), gdzie młodzież gromadnie pisała kartki z życzeniami do Stalina, akademia ta była później wystawiana w zakładach pracy, np. w Spółdzielni Produkcyjnej w Skrzypcu.
- Rocznica powstania Armii Czerwonej (23 lutego)
- akademia 1 maja

Akademia z okazji urodzin Józefa Stalina

Akademia z okazji I maja

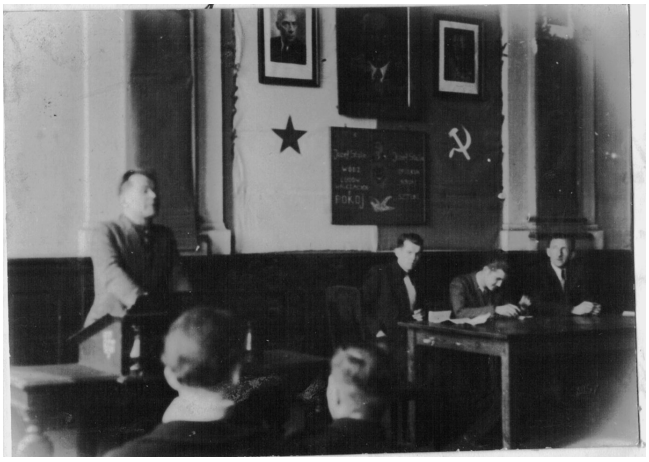

Akademia z okazji rocznicy powstania Armii Czerwonej

Oprócz tego młodzież była zaangażowana do zbierania stonki ziemniaczanej (7.09), zbierania ziemniaków w PGR w Łące Prudnickiej (29.09 i 11.10), plewiono buraki (14.06). Uczniowie uczestniczyli w wycieczkach, które zorganizowano do Krakowa pod przewodnictwem profesora Baraniuka. Zwiedzano Międzynarodowe Targi Poznańskie (9- 11 V) z prof. Leonem Ilnickim, inna grupa z Franciszkiem Ilnickim wyjechała w tym czasie do Jeleniej Góry. Wyjeżdżano również w pobliże Prudnika odwiedzając min. Elewator w Prudniku, Moszną, Zwierzyniec.

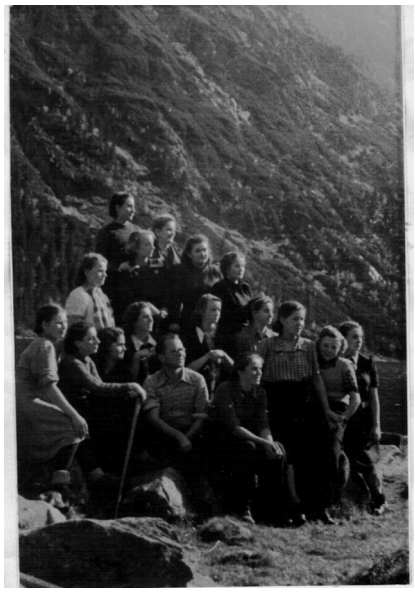

Wycieczka klasy XI c do Zakopanego, Poronina (październik 1950 r.)

W maju i na początku czerwca w szkole trwały egzaminy maturalne do których przystąpiło 54 uczniów i prawie wszyscy ten egzamin zdali- najlepsi maturzyści uzyskali tytuł : Przodownik Pracy i byli zwolnieni z egzaminów wstępnych na studia wyższe.

Podobnie przebiegały kolejne lata podczas których młodzież zbierała pieniądze na Fundusz Odbudowy Szkół, brała udział w miesiącu przyjaźni polsko- radzieckiej oraz zbierała podpisy pod Narodowym Plebiscytem Pokoju, który miał być odpowiedzią na : „ działalność amerykańskich i angielskich podżegaczy wojennych”

Prudnik, dnia 16 listopada 1950 r.-

D O

Prezydium II Światowego Kongresu Obrońców Pokoju

w W a r s z a w i e

Dla uczczenia Drugiego Światowego Kongresu Pokoju, odbywającego się w Warszawie, w stolicy kraju, który pierwszy padł ofiarą agresji zdziczałych hord imperialistyczno - faszystowskich i ponosi najcięższe ofiary - my nauczyciele Ogólnokształcącej Szkoły Zawodowej stopnia licealnego w P r u d n i k u podejmujemy następujące zobowiązania ;

1. Mając przegląd naszej pracy szkolnej za I okres roku szkolnego 1950/51, zobowiązujemy się dołożyć starań, aby wyniki na II okres były znacznie lepsze.-
2. Aby osiągnąć nasz cel, zobowiązujemy się zreorganizować klasowe koła samopomocy koleżeńskiej, otoczyć troskliwą opieką słabszych uczniów, udzielać im bezpośrednio pomocy i badać dokładnie warunki pracy wyróżnionych uczniów.-
3. Zobowiązujemy się na każdej lekcji podkreślać niecne dążenia imperialistów do nowej pożogi światowej, przeciwstawiając im wielkie plany pracy pokojowej w Z.S.R.R. i państw demokracji ludowej .-
4. Zobowiązujemy się wzmacniać u uczniów dyscyplinę pracy i podnosić u nich moralność socjalistyczną .-
5. Zobowiązujemy się wzmóc swoją aktywność w pracach społecznych a w szczególności przyczynić się do likwidacji analfabetyzmu.-
6. Zobowiązujemy się podnieść własną dyscyplinę pracy i podnieść nasz poziom wykształcenia ideologicznego.-

Zobowiązania nasze podejmujemy w głębokim przekonaniu, że przez ich realizację przyczynimy się do wzmocnienia światowego frontu pokoju i że w ten sposób zewrzemy nasze szeregi robotnicze wokół Wielkiego Związku Radzieckiego pod przewodem niezłomnego Chorążego Pokoju Wielkiego S t a l i n a .-

Zobowiązanie dotyczące Światowego Kongresu Obrońców Pokoju

Młodzież zbierała także pieniądze na Narodową Pożyczkę Sił Gospodarczych co było kontynuacją ogólnopolskiej akcji zapoczątkowanej 21 czerwca 1951 jako uzupełnienie realizacji założeń planu 6-letniego. W rezultacie akcji uczniowie złożyli 600 złotych natomiast nauczyciele zadeklarowali przekazanie 10% swoich dochodów za okres 10 miesięcy co dało w sumie 3690 złotych.

Egzamin dojrzałości w tym roku składało w sumie 111 abiturientów z których tylko jeden tego egzaminu nie zdał, na uwagę zasługuje również fakt, że jednym z najlepszych maturzystów był Tadeusz Kukiz.

Działalność szkoły była widoczna w wielu dziedzinach, miały miejsce spotkania z młodzieżą innych, szkół, uczniowie brali udział w działalności literackiej i artystycznej. W 1954 roku powstałe w liceum koło literackie wystawiło sztukę Adama Mickiewicza – Pan Tadeusz (11 marca), która była częścią „wieczoru Mickiewiczowskiego”

Pan Tadeusz- 1954

W następnym roku miał miejsce pierwszy zjazd uczniów liceum z okazji 10- lecia istnienia szkoły, w zjeździe wzięło udział 17 uczniów z ogólnej liczby 25 abiturientów, oraz prawie wszyscy nauczyciele, zjazd odbył się w dniu 9 października 1955 roku.

Uczniowie szkoły angażowali się w różnorakie przedsięwzięcia i imprezy – co szczególnie należy podkreślić, bardzo prężnie działały sekcje sportowe, co było nie lada wyzwaniem, ponieważ przy szkole nie było hali sportowej i nierzadko zajęcia musiały odbywać na zewnątrz nawet w okresie zimowym.

Kółko narciarskie 1956

Już w roku szkolnym 1946/ 47 na terenie szkoły istniała drużyna piłkarska Sparta, która występowała w rozgrywkowej klasie „C”- opiekę nad drużyną sprawował dyrektor Baraniuk. Ciekawą sekcją była sekcja saneczkarska, która trenowała na terenie dzisiejszego „ zburzonego klasztorku”

Istniała również sekcja pływacka, trenująca na krytym basenie przy prudnickim parku, staranie nauczycieli wychowania fizycznego młodzież brała udział w zawodach sportowych na szczeblu powiatu i województwa. W 1954 roku uczennica liceum Danuta Baraniuk została wicemistrzynią Polski w pływaniu w kategorii młodzieżowej. Corocznymi imprezami organizowanymi przez nauczycielkę wf Ewę Kotowicz były Dni Wychowania Fizycznego odbywające się na terenie boiska sportowego obok dzisiejszego stadionu „Pogoni Prudnik”

Święto wychowania fizycznego 1959 r.

Szczególnym propagatorem zdrowego trybu życia był profesor Jan Towarnicki, który był organizatorem wielu wycieczek, utworzył również sekcję kolarską, która w 1958 roku zorganizował dwutygodniowy kolarski obóz wędrowny Kłodzko- Szklarska Poręba- Świeradów- Jelenia Góra.

Uczestnicy wędrownego obozu kolarskiego

Podobne obozy wędrowne- piesze organizowała prof. Maria Tomborska i prof. Mirosława Bula, które poprowadziły uczniów w Pieniny w 1962 roku, kolejny taki obóz zorganizowała prof. Maria Piasecka, trasa biegła „szlakiem tysiąclecia”

Wycieczka na Śnieżke 1958

Wycieczka do Szczyrku- klasa XI a- 1960

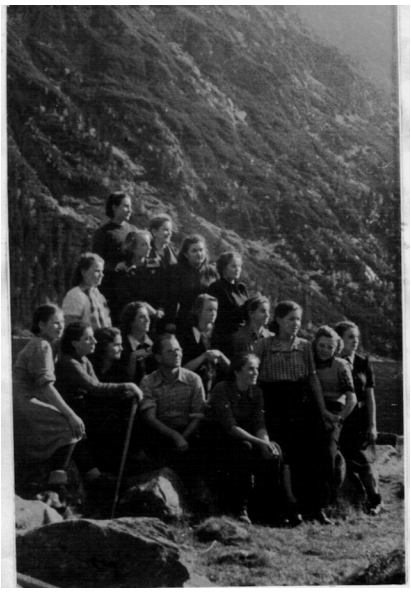

Wycieczka do Zakopanego- klasa XI

W roku 1960 szkoła uczniowie liceum brali udział w Dniach Prudnika zorganizowanych dla uczczenia 700- lecia istnienia miasta. Szkoła była widoczna podczas imprez sportowych jak również podczas uroczystych pochodów ulicami miasta.

Dni Prudnika 1960 r.

W ramach uroczystości zorganizowano również „żakinadę”, która była zamknięciem całych imprez, gdzie młodzież szkolna miała możliwość rządzenia miastem, była to też okazja do doskonałej zabawy.

Innymi momentami, kiedy młodzież licealną było widać na ulicy, były tradycyjne pochody z okazji I maja, kiedy wszyscy obowiązkowo musieli uczestniczyć w pochodzie. Nierzadko były to przemarsze połączone z inscenizacjami przedstawiające sceny z historii Polski.

16 marca 1963 roku w klinice Akademii Medycznej w Zabrzu umiera organizator Liceum Ogólnokształcącego i jego tak naprawdę pierwszy dyrektor **Józef Baraniuk**. Dalszym przeobrażeniom uległ skład grona nauczycielskiego, ze względu na możliwość przechodzenia nauczycieli na emeryturę po 30 latach pracy, końca lat sześćdziesiątych odeszli niemal wszyscy profesorowie, którzy tworzyli liceum. Ich miejsce zajmują nowi pedagodzy, którzy będą tworzyli historię szkoły przez następnych kilkadziesiąt lat.